

Hyvä vesilintulaskija!

Kiitos kun olet mukana tärkeässä vesilintukantojen valtakunnallisessa seurannassa. Luonnonvarakeskuksen (Luke), Luonnontieteellisen keskusmuseon (Luomus) ja BirdLife Suomen toteuttamat vesilintulaskennat ovat jälleen alkamassa, ja toivomme aktiivista osallistumista. Seurantaan kannattaa osallistua, vaikka et viime vuonna olisi laskenut lintuja.

Vesilintulaskennat ovat viimeisen parin vuoden aikana ilahduttavasti kasvattaneet suosiotaan, mutta etenkin harvalukuisten lajien osalta aineistot ovat edelleen pieniä. Vanhojen laskentakohteiden toistaminen antaa arvokasta tietoa lajien kannanmuutoksista. Myös uusia kohteita kannattaa perustaa, jos niillä suinkin voidaan jatkaa seurantaa tulevana vuosina. Mikäli tunnet muita vesilintulaskennoista kiinnostuneita, olisimme kiitollisia, jos kerrot heille laskennoista ja neuvot ottamaan yhteyttä meihin.

Järjestämme myös 20.4. keskiviikkona klo 18 vesilintulaskennoista webinaarin, jossa käydään läpi pari- ja poikuelaskentaa maastossa sekä havaintojen ilmoittamista Laji.fi-järjestelmään. Tapahtuma on kaikille avoin, eikä siihen tarvitse ilmoittautua etukäteen. Linkki webinaariin:

<https://helsinki.zoom.us/j/69752953382?pwd=cFZWSVFCZmhTMUUhCVklsOU1KZjICUT09>

Tuloksia edellisen kauden (2021) laskennoista on koottu Luke:n sivuille

<https://www.luke.fi/fi/seurannat/vesilintuseurannat>. Tuloksia pääsee tarkastelemaan interaktiivisesti uudessa palvelussa <https://riistahavainnot.luke.fi/numerotieto?panel=riistalinnut>

Sopiva laskennan ajankohta

Keväästä ei näyttäisi tulevan erityisen aikaista ja jääpeite on vielä etelässäkin paikoin melko paksu. Säiden lämmitessä kevät voi edistyä kuitenkin nopeasti. Suosittelemme tänä vuonna seuraavia laskenta-ajankohtia:

Etelä- ja Lounais-Suomen rannikkoalue: 1. laskenta 1.–13.5. ja 2. laskenta 19.–27.5.

Etelä- ja Keski-Suomen sisämaa-alue: 1. laskenta 8.–16.5. ja 2. laskenta 23.–31.5.

Pohjois-Suomi: 1. laskenta 18.–26.5. ja 2. laskenta 30.5.–10.6.

Käytännössä ensimmäinen laskenta suoritetaan noin viikko jäiden lähdön jälkeen ja toinen pari viikkoa myöhemmin. Näin ollen jäiden lähdön etenemistä omalla laskenta-alueella on syytä seurata tarkasti. Eteläisen Suomen rehevillä järvilla (lintuvedet) kannattaa kiinnittää erityistä huomiota läpimuuttajien esiintymiseen. Ensimmäistä laskentaa voi tarpeen mukaan viivästyttää, jotta läpimuuttajia ei tulisi laskeneeksi mukaan paikalliseen pesivään kantaan. Seikkaperäisiä ohjeita itse vesilintulaskentaan löydät Luomuksen sivuilta (<https://www.luomus.fi/fi/vesilintulaskenta>).

Laskentapistettä päivitetään

Vesilintulaskentapisteen tietoja päivitetään jatkuvasti ja siksi pyydämme, että tarkistat, ovatko yhteystietosi ja pistetiedot (koordinaatit, pinta-ala) varmasti oikein. Laskentapisteen koordinaatit tulisi ilmoittaa ETRS-TM35FIN-muodossa. Pyydämme myös päivittämään tai ilmoittamaan sähköpostiosoitteesi, jotta yhteydenpito onnistuisi jatkossa varmemmin.

Verkkosivulla <https://rpubs.com/vesilintuseuranta/873702> on karttapalvelu Luomuksen ja Luken perustamista aktiivisista ja seurannasta pudonneista laskentakohteista, josta voit hakea sopivia laskentakohteita. Kartalla näkyvien passiivisten laskentapisteen palauttaminen seurantaan on toivottavaa.

Lisäksi lajitietokeskuksen verkkosivulla <https://laji.fi/project/MHL.65/form/MHL.65/places> on listaus kohteista, jossa näkyy jokainen laskentakohde erillisellä rivillä. Klikkaamalla kohdetta listassa saat

näkyviin kartan, jossa laskentapaikka on merkitty, mikäli tämä on tiedossa. Mikäli laskentapisteesi puuttuu kartalta, toivomme sinun toimittavan kohteesi paikkatiedot kevään laskentatulosten mukana joko paperilomakkeella tai sähköisesti.

Pyydämme kaikkia laskijoita palauttamaan kevään laskentatiedot **heti laskentojen jälkeen Laji.fi -sivuston kautta**, viimeistään kesäkuun loppuun mennessä. Suosittelemme sähköisen järjestelmän käyttöä, jos suinkin mahdollista. Ohessa on mukana kymmenen kohdan pikaohje, kuinka havainnot tallennetaan, mutta ensimmäisellä kerralla kannattaa myös lukea järjestelmän etusivulta löytyvät yksityiskohtaisemmat ohjeet. Otamme edelleen mielellämme vastaan palautetta järjestelmästä ja lähetä parannusehdotukset osoitteeseen linnustonseuranta@luomus.fi.

Voit edelleen toimittaa laskentatiedot myös palauttamalla paperiset lomakkeet Luomukselle joko postitse tai skannaamalla lomakkeen sähköpostitse osoitteeseen: linnustonseuranta@luomus.fi.

Uutta vesilintulaskentoihin perustuvaa tutkimustietoa

Helsingin yliopiston tuore vesilintulaskentakohteilla tehty tutkimus osoittaa, että suomalaisten järvien vesi on muuttunut väriltään tummemmaksi ja näkösyvyys on heikentynyt viimeisen 30 vuoden aikana. Tulokset viittaavat siihen, että vedenlaadun muutosten taustalla on metsäojien ja maatalouden huuhtoumat. Veden tummumisen on todettu aikaisemmin esimerkiksi vähentävän selkärangattomien eläinten ja vesikasvien määrää. Sekä veden värin tummuminen ja toisaalta vesilintujen väheneminen on ollut voimakkaampaa rehevillä järvillä. Parhailaan selvitetään, onko veden värin muutoksilla ja vesilintujen vähenemisellä yhteyttä. Lue koko tutkimuksen tiedote: <https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/elamantieteet/metsien-ojitus-ja-maatalous-vaikuttavat-suomen-vesistöjen-tummumiseen>

Hyvää lintukevättä!

Markus Piha

puh. 029 5322726

vesilinnut@luke.fi

Katja Ikonen

puh. 029 5327010

Riitta Tykkyläinen

puh. 029 532 7500

Maija Wallén

puh. 029 532 7501

Alexi Lehikoinen

puh. 029 412 8851

linnustonseuranta@luomus.fi

Tero Toivanen

tero.toivanen@birdlife.fi

puh. 010 406 6203

Laskentatietojen palauttaminen nyt mahdollista myös netissä Laji.fi -sivulla!

1. Mene osoitteeseen **Laji.fi**. Valitse oikeasta yläkulmasta kohta "Kirjaudu | Rekisteröidy" ja kirjaudu järjestelmään sisään.
2. Valitse tämän jälkeen Laji.fi etusivulta vasemmasta yläpalkista "Tallenna havainnot" ja selaa avautuvaa listaa alaspäin kunnes löydät Linnustonseurannan alta kohdan "Vesilintulaskenta". Valitse tämä klikkaamalla laskennan ikonia hiirellä.
3. Olet nyt vesilintulaskentojen avaussivulla, jossa on esitelty järjestelmän yksityiskohtaisemmat yleisohjeet. Ohjeet kannattaa lukea läpi ennen kuin siirryt havaintojen tallentamiseen. Kun olet lukenut ohjeet läpi, niin valitse vasemmasta sivupalkista joko "Parilaskenta" tai "Poikuelaskenta" riippuen siitä kumman tietoja ilmoitat.
4. Molemmissa tapauksissa avautuu sivu, josta voit valita oman laskentakohteesi olemassa olevien laskentapaikkojen listasta. Listan kohteita voi suodattaa kirjoittamalla hakusanan tyhjiin avoimeen kenttään, jossa lukee himmeällä "Rajaa" (esimerkiksi kohteen kunta, nimi tai kohdenumero). Järjestelmä suodattaa näytille vain hakusanaa vastaavat kohteet. Listan kohteita voi myös järjestää numero- tai aakkosjärjestykseen eri otsikkojen avulla painamalla hiirellä otsikkoa. Kun olet valinnut hiirellä kohteen listasta, niin kohteen sijainti kartalla tulee esille oikealle puolelle. Aloita ilmoittaa laskentoja kohteelta painamalla kohtaa "Ilmoita laskenta täältä kohteelta".
5. Olet nyt havaintojen ilmoitussivulla, jossa näet kohteen nimen lomakkeen yläosassa. Aluksi ilmoitetaan kohteen perustiedot ja lopuksi vasta varsinaiset havainnot. Lisätietoja kunkin solun täyttämiseen saat viemällä hiiren ?-merkillä varustetun symbolin päälle. Ensimmäisenä tulee syöttää tiedot laskijoista, laskentapäivämäärästä ja laskenta-ajankohdasta sekä haittasiko sääolosuhteet laskentaa kyseisellä kohteella. Valitse myös ilmoitatko laskentatuloksia kevään ensimmäiseltä vai toiselta laskentakerralta.
6. Järjestelmässä on oletuksena, että olet ilmoittamassa kaikki havainnot vesilinnuista, mutta mikäli olet ilmoittamassa kaikki havainnot myös jostain toisesta lajiryhmistä niin voit valita nämä lajiryhmät valikosta (esimerkiksi kahlaajat tai lokit). Kirjaa myös käytitkö laskennassa venettä, kiikaria tai kaukoputkea.
7. Vasemmassa laidassa olevassa karttatyökalussa on merkittynä laskentapisteen sijainti. Mikäli sijainti on väärässä paikassa voit siirtää pisteen hiirellä oikeaan paikkaan. Karttatyökalulla voit myös mitata kohteen laskentasektorin pinta-alan tai rantaviivan pituuden. Voit myös kirjoittaa laskennasta lisätietoja tai lisätä kuvan laskentakohteesta.
8. Lomakkeen lopussa on vihdoinkin kohta, jossa voit ilmoittaa laskennan vesilintuhavainnot. Parilaskennassa ilmoita yhden lajin havainnot yhdelle riville. Poikuelaskennassa puolestaan kukin poikuehavainto tulee erikseen omalle riville. Katso havaintojen ilmoittamisen esimerkit ?-kohdista ennen kuin alat syöttämään tietoja, jotta merkinnät tulevat oikeassa muodossa. Mikäli olet laskenut myös muita lajeja kuten lokkeja, niin ilmoita nämä lajit tässä kohtaa, jos olet ilmoittanut laskeneesi kaikki lajit ja yksilöt ko. ryhmästä.
9. Vesilintuhavaintojen jälkeen voit ilmoittaa tietoja myös muista luontohavainnoista kohdassa "Laskennan ulkopuoliset havainnot". Tässä voit ilmoittaa tietoja linnuista, joista et ole laskenut kaikkia lajeja tai muista lajiryhmistä kuten nisäkkäistä.
10. Kun olet täyttänyt kaikki lomakkeen kentät paina lopuksi "Tallenna havainnot" -painiketta. Järjestelmä käy tämän jälkeen automaattisesti tiedot läpi ja ilmoittaa onko joitakin kohtia syytä tarkistaa mahdollisten näppäilyvirheiden takia. Mikäli näitä esiintyy, tarkista ja korjaa mahdolliset virheet ja paina uudestaan "Tallenna havainnot" -kohtaa. Mikäli sinulla on ongelmia järjestelmän käytön kanssa ota ensisijaisesti yhteyttä osoitteeseen linnustonseuranta@luomus.fi.